

Besedilo, ki sledi, je pomemben del Istanbulskega protokola. Predstavlja namreč primer obrazca za evidentiranje mučenja, ki naj služi kot nek splošni okvir, ki pa ga bo morda potrebno prilagoditi posameznemu načinu ocenjevanja in zahtevam sodnomedicinske stroke v posamezni državi. Istanbulski protokol daje primere v določenih kategorijah, ki so lahko uporabnikom v pomoč pri takšnem prilagajanju regionalnim ali lokalnim posebnostim. Obrazec je namenjen uporabi skupaj z drugimi prilogami, kot je shema človeškega telesa, na kateri je mogoče označiti, kateri del telesa je bil poškodovan.

Prav tako pa lahko uporabite tudi pripomočke, nastale v okviru projekta ARTIP, in sicer posebna ravnila, obrazec časovnega poteka in obrazec za evidentiranje na podlagi fotografij. Praktični primer iz projekta ARTIP lahko uporabite za simulacijo preiskave, kot če npr. v okviru izobraževanja pripravite "lažno" sojenje. Pri vaji lahko sodelujejo tako strokovnjaki s področja zdravstva kot prava, s čimer boste ustvarili pravo interdisciplinarno izmenjavo izkušenj.

PRILOGA IV

Smernice za medicinsko oceno mučenja in trpinčenja

Spodnje smernice temeljijo na dokumentu z naslovom: *Istanbulski protokol: priročnik za učinkovito preiskovanje in evidentiranje mučenja in drugega krutega, nečloveškega ali ponižujočega ravnanja ali kaznovanja*. Te smernice niso mišljene kot navodila, ki se jih je potrebno strogo držati, vendar jih je potrebno uporabiti, pri čemer je potrebno imeti v mislih namen ocene in razpoložljiva sredstva. Oceno fizičnih in psiholoških dokazov mučenja in trpinčenja lahko opravi eden ali več zdravnikov, odvisno od njihove strokovne usposobljenosti.

I. Podatki o primeru

Datum pregleda: Pregled zahteval/a (ime/naziv):

Št. primera oz. poročila: Trajanje ocene: ur, minut

Osebno ime preiskovanca: Datum rojstva: Kraj rojstva:

Priimek preiskovanca: Spol: moški/ženski:

Razlog za pregled: Št. oš. Dokumenta preiskovanca:

Ime zdravnika: Tolmač (da/ne), ime:

Prostovoljno soglasje: da/ne Če je odg. "ne", zakaj je temu tako?:

Preiskovanca spremlja (ime/naziv):

Osebe, prisotne v času pregleda (ime/naziv):

Preiskovanec v času pregleda omejena s prisilnimi sredstvi: da/ne; Če "da", kako/zakaj?

Zdravstveni karton poslan (ime/naziv/št. oseb. dokumenta.):

Datum pošiljanja: Čas pošiljanja

Zdravniški pregled/preiskava je potekala brez omejevanja (za osebe v priporu): da/ne

Podrobnosti omejitev:

II. Strokovna usposobljenost zdravnika (za pričanje na sodišču)

- Študij medicine in klinično usposabljanje
- Izkušnje na področju evidentiranja mučenja in trpinčenja
- Lokalno pridobljeno strokovno znanje in izkušnje na področju
človekovih pravic, pomembne za preiskavo
- Pomembnejše objave, predstavitve in tečaji usposabljanja
- Življenjepis

III. Izjava v zvezi z verodostojnost pričanja (za pričanje na sodišču)

Primer: "Osebnost sem seznanjen s podatki, navedenimi v nadaljevanju in verjamem, da so resnični. Glede na znanje, s katerim razpolagam in v skladu s svojim prepričanjem, sem pripravljen/a pričati o resničnosti zgoraj podanih izjav."

IV. Sekundarni podatki

Splošni podatki (starost, poklic, izobrazba, sestava družine itd.)

Podatki o predhodnih zdravljenjih

Pregled predhodnih zdravstvenih ocen mučenja in trpinčenja

Psihosocialna preteklost pred pridržanjem

V. Obtožbe v zvezi z mučenjem in trpinčenjem

1. Povzetek pridržanja in zlorab
2. Okoliščine, v katerih je potekala aretacija in pridržanje
3. Začetni in naknadni kraji pridržanja (kronološki pregled, pogoji prevoza in pridržanja)
4. Opisna pripoved o trpinčenju in mučenju (na vseh krajih pridržanja)
5. Pregled metod mučenja

VI. Fizični simptomi in poškodbe

Opišite razvoj akutnih in kroničnih simptomov in poškodb in postopek zdravljenja.

1. akutni simptomi in poškodbe
2. kronični simptomi in poškodbe

VII. Klinični pregled

1. Splošni videz
2. Koža
3. Obraz in glava
4. Oči, ušesa, nos in grlo
5. Ustna votlina in zobje
6. Prsni koš in trebuh (vključno z življenjskimi funkcijami)
7. Urogenitalni sistem
8. Mišično-skeletni sistem
9. Osrednji in periferni živčni sistem

VIII. Psihološka anamneza/psihološki pregled

1. Metode ocenjevanja
2. Trenutne psihološke pritožbe
3. Anamneza za čas po mučenju
4. Anamneza za čas pred mučenjem
5. Pretekla psihološka/psihiatrična anamneza
6. Anamneza v zvezi z uporabo in zlorabo substanc
7. Ocena duševnega stanja
8. Ocena socialnega delovanja
9. Psihološka testiranja: (podatke v zvezi z indikacijami in omejitvami najdete v 6. poglavju, del C.1)
10. Nevropsihološko testiranje (podatke v zvezi z indikacijami in omejitvami najdete v 6. poglavju, del C.4).

IX. Fotografije

X. Rezultati diagnostičnih preiskav (podatke v zvezi z indikacijami in omejitvami najdete v Prilogi II)

XI. Posvetovanja

XII. Interpretacija najdb in ugotovitev

1. Fizični dokazi
 - A. Primerjajte, v kolikšni meri se akutni in kronični simptomi in poškodbe ujemajo z obtožbami o zlorabi.
 - B. Primerjajte, v kolikšni meri se rezultati kliničnega pregleda ujemajo z obtožbami o zlorabi. (Opomba: če klinični pregled ne da nobenega rezultata, to ne izključuje, da je bila oseba mučena oz. da so jo trpinčili.)
 - C. Primerjajte, v kolikšni meri se rezultati pregleda osebe ujemajo z znanjem o metodah mučenja in trpinčenja ter posledicah teh dejanj v določeni regiji.
2. Psihološki dokazi
 - A. Primerjajte, v kolikšni meri se rezultati psihološkega pregleda osebe ujemajo sporočilom o domnevnem mučenju.
 - B. Ocenite ali so psihološke ugotovitve, glede na kulturno in družbeno okolje, iz katerega prihaja oseba, pričakovane oz. ali gre za tipične reakcije na hud stres.
 - C. Navedite stanje posameznika glede na potek nihanj duševnih motenj, povezanih s travmatičnimi dogodki osebe skozi čas, kar pomeni, da navedete, koliko časa je minilo od travmatičnih dogodkov in kje v ciklusu zdravljenja se nahaja posameznik.
 - D. Navedite istočasno obstoječe dejavnike stresa, s katerimi se sooča oseba (npr. še vedno trajajoči pregon, prisilna izselitev iz države, izgon, izguba družine in družbene vloge ipd.) in opišite, kakšne vpliv lahko imajo na osebo.

E. Omenite fizična stanja, ki so morda pripomogla h klinični sliki, še posebej morebitne dokaze poškodb glave, ki so posledica mučenja ali pridržanja.

XIII. Zaključki in priporočila

1. Mnenje o skladnosti med vsemi viri dokazov, navedenimi zgoraj (fizični in psihološki dokazi, anamneza, fotografije, rezultati diagnostičnih preiskav, znanje o regionalnih metodah mučenja, poročila o posvetovanjih itd.) in obtožbami o mučenju in trpinčenju.
2. Ponovno navedite simptome in poškodbe, zaradi katerih trpi oseba in ki so nastale kot posledica domnevne zlorabe.
3. Navedite kakršna koli priporočila za nadaljnjo oceno ali zdravljenje posameznika.

XIV. Izjava o resničnosti podatkov (za pričanje na sodišču)

Primer: "Pod kazensko odgovornostjo prisegam, v skladu z zakoni (država), da so navedeni podatki resnični in točni in da je bila ta pisna zaprisega sestavljena dne (datum) v (mesto), (država)."

XV. Izjava o omejitvah pri zdravniškem pregledu (za osebe v priporu)

Primer: "Spodaj podpisani zdravniki izjavljajo, da so lahko delali svobodno in neodvisno in da so lahko govorili z osebo (preiskovancem) na štiri oči brez kakršnih koli omejitev in pridržkov in da zaporniško osebje ni uporabilo nobenih prisilnih sredstev"; ali "Spodaj podpisani zdravnik(i) so opravili zdravniški pregled osebe pod naslednjimi omejitvami:"

XVI. Podpis zdravnika, datum in kraj

XVII. Pomembne priloge

Med drugim fotokopija življenjepisa zdravnika, shema človeškega telesa, na kateri se označijo sledi mučenja in trpinčenja, fotografije, posveti in rezultati diagnostičnih preiskav.